

Politiszkos žinios.

Amerika.

Generalizskas katalikiskų bažnyčių vikarijas Amerikoje atsi-
lankė pas prezidentą McKinley
ir skundėsi ant plėšimo katali-
kiskų bažnyčių ant Filipinų, ka-
buk daro amerikonišką kariau-
mą. Prezidentas bandė įkalbėti,
kad pasiskundimas ne turi pama-
to, bet kad vikarijas tvirtino, kad
apkalbinimai yra teisingi, presi-
dentui neliko nieko daugiau,
kaip užklausti jenerolo Otis apie
tuos apkalbinimus. Kadangi už
bažnyčių plėšimus, jeigu jie
kur atsitiko, kaltė ar siaur
teip puola ant kariaunos virši-
ninko, o kalti paprastai prie kal-
tės niekada nepripažįsta, tai ir
užklaustas jenerolas Otis užsi-
gynė, atskleidė, kad Amerikos karei-
viai niekada ne plėšė bažnyčių.
Amerikoniška kariauna užėmė
iš viso 16 katalikiskų bažny-
čių, bet iš jų 10 buvo pirma
filipiniečių užimti, amerikoni-
kai niekur ne stabdė dievmaldy-
tos. Jeigu teip, tai jau sunku
suprasti kaip kareiviai nuo Fili-
pinų galėjo atsistai giminėms ant
pardavimo arnotas, kieklius ir
kitokius daiktus į Ameriką?

Jenerolas Otis uždraudė ant
Filipinų atkakti chiniečiams;
taigi nors visai kitokios sanly-
gos, taiko visame amerikoniškame
tiesas. Prieš tą padavadyjimą
Chinų randas pakėlė protestą
Washington, nepripažindamas
Amerikai tiesos laudyti seniaus
padarytus sutarimus. Chinie-
čiai ant Filipinų yra svarbiau-
siais tagali ir Aginaldo prie-
szais, sumanus jenerolas galėtų
iš to pasinaudoti ir su pagalba
chiniečių palengvinti pergalei-
mą tagali, tikt mat amerikoni-
niskai jenerolai ne moka įsiskai-
draugų, bet visus savo pasiegi-
mu nuo savęs nustumia. Per sa-
vo padavadyjimą neįleisti chi-
niečių, iš jų gal padaryti Ame-
rikos prieszus.

Kadangi ant Kubos papirki-
mais pasiekė prikabininti buv-
nus kubanizskus kareivius padėti
ginklus, mokant kiekvienam ka-
reiwiui po \$75 už atgabentą ka-
rabiną, to paties budo bandė ir
jenerolas Otis ant Filipinų, tik
be pasekmės; sėdant jenerolui
mat nieks nesiseka. Jis išsivadė
proklamaciją žadėdamas kiek-
vienam filipiniečiui, kuris atneš
ginklą, po \$40 ir atleidimą kal-
čėjų. Ant rytojaus vienas taga-
lius išsikro atnešė seną sulžusį
be jokios vertės karabiną ir jam
tuojau išmokėjo pažadėtus pi-
nigus; jenerolas Otis siuntė jau
raportą, kad pasiekė pasiekti pa-
silaus be kraujo praliejimo, kad
filipiniečiai sudomalizuoti, už
pinigus gatawi atiduoti ginklus.
Bereikalo vienas laukė daugiaus
ginklų, nei wienas filipinie-
tis jų ne atnešė. Net tas, kurį
atnešė, buvo wieno amerikono
kur rastas ir jis, norėdamas gauti
pinigus, pasamdė tagali nunešti
jį į amerikoniškos komisijos biu-
rus.

Lytus nesiliauja, amerikoni-
mai gali traukti giliaus. Jenerolas
Otis pranešė į Washingtoną,
kad tolesnis traukimas amerikoni-
galės prasidėti tikt nuo lapkri-
čio mėnesio. Dabar atsitinka
tik maži, be vertės susitikimai.
Amerikoni-ki išnaikino wieną
filipiniečių kanuolę, bet už tai
tie pačė wieną amerikonišką
kanuolę laivą "Urbaneta" su 3
kanuolėmis. Buvę ant jo ameri-
koniskai jurininkai pateko į fili-
pinečių rankas.

Prancuzija.

Su Dreyfusu siaip teip pa-
baigė prancuzai. Paluosuotas
sitasai buvęs prancuzizskas ofi-
cieras apsigyveno tuom tarpu
pietinėje Prancuzijoje. Swei-
katas, kaip sako jo draugai, yra menka

ir jis gali pasimirti. Jo draugai
stengiasi wėl prapla atnaujinti ir
išsderėti wisišką išsisteinimą.
Už Dreyfuso karsztai užstoja gar-
sus prancuzizskas rasztininkas Zo-
la, kurisai twirtina, jog wokisz-
kas randas turi rasztus parodan-
čius wisišką Dreyfuso nekalty-
bę. Tie rasztai bus apgarsinti,
o iš jų wisas swietas pamatys,
kad ne Dreyfus, bet kiti augstai
stowigti ega tikrais kaltininkais,
pardawinėjančiais Prancuzijos
rando paslaptis.

Nustumus siaip teip Dreyfusą,
dabar randas turi wėl gana darbo
su Derouledu ir kitais sukalbin-
kais, kuriuos sudys senato komi-
sija. Garsus Guerin, kurisai su
sawo draugais užsidaręs wienuose
namuose Paryžiuje gynėsi per
szezias sanwaites ir nesidawė
sumti, likosi ant galo sumintas ir
pasodytas į kalinį. Randui mat
jau buvo nusibodusi wisa kom-
edija ir jis sutraukė kariauną
prie namų, kur gynėsi Guerin ir
buvo pasirengęs namus kad ir
per musų paimti; pamatęs tą
Guerin, pats atsidawė waldžioms.

Prancuzizskose waldybose Al-
gerijoje, mieste Algier buwo su-
misimai, kuriuos čia sukėlė bu-
węs miesto bulmistras Regis. Su
pulką sawo szalininkų užpuolė jis
ant žydizskos miesto dalies, iš-
dawė langus, išsnaikino ne mažai
žydizskų pardawinyčių. Sutrau-
kus į miestą kariauną, pasilėpė
wienuose namuose už miesto ir
čia buwo pasirengęs teip jau gin-
tiesi, kaip Guerin Paryžiuje. Ka-
dangi wienok čia kariauna ne
mislyjo laukti, kol jis pasiduos,
tai Regis, palikęs sawo draugus,
dasigawo porte stowinėčio laiwo
ir išdumė į Ispaniją

Ispanija.

Ispanija susitaikė su Aginal-
du, kurisai sutiko paleisti wisus
sergancius ispanizskus nelai-
sius esancius jo rankose nuo
paskutinės karės, bet amerikoni-
skos kariaunos wirszininkas ne lei-
džia ispanizskų laiwy plaukti į
Filipinų portus amerikonių ne-
užimtus paimti nelaiswius, ku-
riuos paluosuoti, pagal sandaros
traktatą, apsiėmė Amerika. Ispani-
zski laikrasztai apskundžia
Ameriką už tokį nežmonizšką je-
nerolo Otis padavadyjimą.

Ispanijos randas atsiskakė pri-
imti Kubos skolas; kadangi jų ne
priėmė ne Amerika, tai Kubos
kreditoriams, jeigu už juos ne-
užims kiti krasztai, atseis daug
žudyti.

Mieste Ferrol buwo smarkus
sumisimai. Minios žmonių
waiksziojo ulyziomis, dawė
laugus katalikiskų bažnyčių ir
kiosztorių, tas pats patiko ir
langus katalikisko klubo. Žmo-
nių piktumas kreipėsi prieš ku-
nigiją. Ant waikymo mairztin-
gų sutraukė žandarmeriją. Susi-
muszime kelios desztimtis žmo-
nių likosi sužeistų; suaresztawo
60 žmonių.

Baskų apgywentas provincijas

Biskają, Guiposcuą ir Navarą,

sizaurinėje Ispanijoje, randas ap-
garsino kaip esancias po apgu-
lumo tiesomas. Mat teip tą pro-
wincijų gywentojų apsiereizė
noras wisai atsiskirti nuo Ispani-
jos ir sutverti atskirą wiespatys-
tę po Prancuzijos protekėja.

Austrija.

Austrijos ministerija Thuno pa-
dawė ciecoriui praszypa paluo-
suoti je nuo wietos, kadangi jai ne
pasiseka sutaiikti nesutinkancijų
terp sawę slawų ir wokiečių.
Parliamente ne gali ji užgandė-
ti ne wienos pusės ir per tai ne-
gali rėdyti wiespatystę, kadangi
pasitūlinai, wieton užgirti arba
tiesiog atmeti rando reikalawie-

mus, terp sawę koliojasi. Nėra
abejonės, kad ciecorius ministeri-
jos dimisiją priima. Ministeriai
samdo jau gywenimus privatiz-
kuose namuose ir krausto saw-
daiktus iš ministerijų rūmo. Kas
bus ministeriais wietop pasitrau-
kusiu, nežinia. Norinczių užimti
paluosuotas wietas dabar ne gal
atsirasti, kadangi kol ne pasiseks
išsraiti pamatų ant sutaikymo
dabar besiedanczių alawizskų ir
wokizskų partijų, ne joks ministe-
ris ne įstengs krasztą waldyti pa-
gal konstitucijos tiesas. Kaip
tiki, ciecorius priwerstas bus pas-
tirti į ministerius kokius nors
augstesnius urėdnikus, kadangi
nepriugulmingi nuo rando ytek-
mingesni žmonės dabar ministe-
riais ne norės būti. Rodosi, kad
kaip kur patiems gywentojams
nusibodo dabartinė networka ir
nesutikimai slawizskų su wokiz-
kais gailwų. Čekijoje 100 fabri-
kantų ir žymensijų prekėjų atsi-
saulė į centralizskas waldžias su
reikalawimu užbaigti kokių nors
buda tą networką ir nesutikimus.

Afrika.

Derwisų wirszininkas, prana-
szas Abdullah, kurį po Omdur-
man anglijonai buwo sumuszę ir
išsiskyrę, wėl surinko ir sudru-
tino sawo puigjes. Anglizskos ir
egiptizskos kariaunos wirszininkas
lordas Kitchener rengiasi wėl
traukti pries derwisus, kadangi
juo ilgiaus, juo labiaus ans maho-
metonizskas pranaszas susidurti
prie jo pristoja wis dūngis ma-
hometonų gywenanczių Afrikos
widuriuose. Net tili szeikai, ku-
riuos anglijonai laikė už isztiki-
mus ir sau pritaikius, su sawo
raiteliais perėjo į pranaszo pusę.

Pietinėje Afrikoje kas dieną lau-
kia pradėjimo karės. Anglijonai
nori priwersti transwaalieziską
pradžią karės padaryti, kadangi,
nors anglijonai politikoj ir nesi-
laiko niekur teisybės, bet wisgi
dar siek tiek bijosi nužudyti ge-
rą garbę ciwilizuotų žmonių, ko-
džis je isztikro niekada ne turėjo;
užimtos kolonijos su cziabu-
wiais je niekur žmonizskai nesiel-
gė. Transwaalieziams priitarian-
ti wokizski laikrasztai teipogi
kalbina, kad jie nelauktų ilgiaus,
bet kad pats įsiveržti į angliz-
skas waldybas, kadangi laukiant,
anglijonai sugabės į pietinę Afri-
ką ne tikt iš Anglijos, bet ir iš
kitų waldybų wis atliekamą ka-
riauną, o tasyk karė bus sunkes-
ni; iszwengti gi jos ir teip ne
bus galima, kadangi iš wisio
matyt, kad anglijonai jos geidžia
pasitiekdami, jog jems pasiseks
panuskti turtingiaus ant swieto
sawo aukso kastyneimis Transwa-
alij. Ar tos wilty iszspildys ir
ar lengwai, parodys tą ateitis.
Kaimynizska Oranijos republika
atwaria stoja Transwaalijos pusį
ir pasidžia į remti karę pries
Angliją. Gywenanti pietinėje Afri-
koje prancuzai, wokiečiai, skan-
dinawai, airiai, amerikoni siuo-
ei į pagelbą Transwaalij kaipio
liuosnoriai, jeigu ant jo užpuls
anglijonai. Net isz Europos ke-
liauja wokizski ir airizski liuos-
noriai norinti kariauti pries
Angliją. Isz wisio matyt, kad
ne Anglijos pusę teisybė ir kad
ne jai priitaria wisos kitos ciwi-
lizuotos tautos, bet ji ant to ma-
žai paiso, gerai žinodama, kad ne
wisada teisybė pergalė neteisęj
ir godump. Laikrasztai buwo
pagarsinę, buk Transwaalijos pre-
sidentas atsizsaukė į Anglijos ka-
ralienę meldamas, kad ji neda-
leisų karės, bet kaip rando laik-
rasztai pagarsino, tokiai atsilei-
pimas į Angliją ne atėjo, jo tur-
but prezidentas Krueger ne ne-
siuntė, gerai žinodamas, kad ka-
ralienė wien tą darys, ko nori mi-

nisteriai, o jie nori karės. Kaip
dabar pranasza laikrasztai,
52000 transwaaliezzių stowi jau
po ginklu, bet karės ne pradės
iki pusei spalijų mėnesio, kadangi
dabar pietinėje Afrikoje sausa metų
dalis, laukai iszdžiūwę, raitelių,
nė artilerijos arkliai ne rastų už-
tektinai maisto; lytus paprastai
prasideda nuo antros pusės spalijų
mėnesio, tasyk, sužėlus pielowoms,
prasidės ir karė. Daugumas An-
glijos gywentojų, laikraszių
kurstomų, jos teipogi matyt gei-
džia, kadangi pereitos nedėlios
dienų minios ne dawė ramiai atsi-
buti mitingui karės prieszininkų,
iszwaikė kalbėtojus nupeikian-
čius karę.

Prowa serbizskų sukalbininkų
pasibaigė. Knezewicz likosi ant
auždymo nuspręstas ir jį tuojau
susaukė. Pasiežą nuo susauzdymo
paluosawo karalius; kiti apskų-
ti nuspręsti ant 20 m. kalėjimo.

Isz Lietuwos.

Nuo Wilniaus žemdarbys- tės parodos.

Apart pereitame "Lietuvos"
numeryj paminėtu swarbesnių su-
gabentų ant parodos daiktų, rei-
kia dar pridėti; lampas, kerosi-
nines wirtawės Kreingelio. Dirb-
tuwės kunjgaizskioz Drackio-
Lubeckio atgabeno wisiokus ne
bijanczius ugnies indus ir iszdir-
bimus isz terraotos. Gražus yra
kunjg apdarai Miskowoski; win-
dinink'zski iszdirbimai Krugo,
statinės ir wiedrai Krapowo.
Werti paminėjimo naminiai isz-
dirbimai isz karklių, lendrių ir
sziaudų, kaip tai: kedės, stalčiai
ir tt. Pokk atsineiti sawo meta-
lizskus iszdirbimus. Dailios yra
gelumbės, milai ir diwonai atga-
renti kun. Oginskio iszausti
kaino ukinkų. Sawininkas dworo
Leszczanka, Wilniaus pab., para-
dė wisiokus namieje padirbtas
žemdarbizskas maszinas ir įja-
gius. Kunjgas Ambrozewiczius
atgabeno awilius su bitėmis ir tusz-
czius, waszką, medų ir midų, tei-
posgi sawo paties iszrastą maszi-
nų ant suspaudimo waszko maszi-
nų. Ne bjaurus yra karabinai
dirbtuwių Uscimowyczo ir Ko-
walskio, brangus mbeliai Tru-
beckio ir Zanewskio. Karietas,
briczkas ir wežimas atgabeno
Wilniaus kareiwizska dirbtuwr ir
priwatizskos Awdiejowo, Med-
wieskio, Morozowskio ir Bu-
żinskio. Labai dailius yra wieski
iszdirbimai isz gentaro atsistai
isz Palangos.

Paroda baigiasi, sudžios da-
lina jau downas už geriausius
atsistatus daiktus. Už waij augi-
uim: Wladislawas Brochicki ga-
wo didelį sidabrinį medalį, kunj-
gaizskis Bagdonas Oginskis mažą
sidabrinį medalį; Rozenienė už
kiaules gawo garbės diplomą.
Pasecki teipogi už kiaules ga-
wo mažą sidabrinį medalį, o Wo-
lodkiewicz pagyrmo laiszką.

Už raguotas geriausius wies-
lių galwijos pripažino: aukštinis
medalius: Karpui, Komarui,
Wenclawiczui, Kaiserlingui,
Bortkewiczui) sidabrinis meda-
lius. Recke, Gurczinui, Feldma-
ni: bronzinis medalius: Biruto-
wiczui, Janontui, Recke ir szia-
tiems ukinkams paskyrė po 10
rubl.: Rudonui, Zaborowskiui,
Mlyniskui ir Leczniskui.

Už geriausius wieslių naminius
paukszczius) sidabrinis medalius
pripažino: Wasilczikowienė isz
Jurbarko ir Selianko isz Lydos
paukiezio; bronzinis medalius:
p. Kapusto isz Wilniaus, Proto-
sewiczui isz Naumiestelio paw-
kuo. Oginskis isz Retowo pagy-
rimo laiszką.

Už bitis ir iszdirbimus isz medaus
downas gawo: Zablocki ir Kalita
isz Wilniaus už midų, Miskewy-
czius ir Nowickienė už pyragus ir
kitokius iszdirbimus isz medaus.
Už pieną ir wisokius isz jo iszdir-
bimus likosi apdownoti: Wasilcz-
kowień isz Jurbarko, Selezin-
skis, Wereszczako, Brozen, Fel-
tman, Butkewyczienė, Komar isz
Anusizskijų, Romer, Nowicki,
Wolodkiewicz, Segalin isz Wil-
niaus.

Už jawus gawo downas: gra-
fas Tiszkewyczius isz Raudon-
dwario, Wolodkewyczius, Racz-
kowski, Bogdanowicz, Jablonow-
ska, ir Jonas Kibert.

Užderėjimas Wilniaus gub.

Užderėjimas laukuose Wil-
niaus gub. szj metų ne geriausius.
Pawasaris iki berželio mėnesio
buwo szaltas, szaltis stabdė augi-
mą jawų ir žėliną pielowų teip,
kad iki berželio lygiai wasaro-
jai, kaip ir žėminiai jawai iszro-
dė maži ir reti; szaltos gegužės
mėnesy nuszalnojo bulwių
wirszczias. Užstoję berželio
mėnesy sziltos dienos ir lytus
pataisė siek tiek laukus, ypacz
wasarojus ir daržowes; žėminiai
jawai teipogi pasitaisė, bet ant
pataisimo užderėjmo buwo per
wėlu sziluma nepataisė jau ne pie-
wų žėminijų jawų ir szieno surin-
ko szj metų mažai; wasarojai gi
užgandėdanti. Laikė waijmo oras
buwo gražus, todėl ir jawus nu-
walė gražiai; ant laukų dar yra
wien daržowės, wėlybi wasarojai
ir bulwės. Nuo 26 d. pjūtės už-
stojo wėl szaltos dienos, lyja
nuolatai; lytus tie gal supudyti
bulwes.

Žmogžudystės.

Wilniuje, ant teip wadiuamos
Bokszo ulyczios, szale pamestų
waių namų rado užmuszę žmo-
gą. Isz tirinėjimj pasirodė, kad
užmuszatis yra Oberkondakto-
rius Pagirinių geležinkelii linijos
L. Juchnewiczius. Galw jo bu-
wo perszawta, bet rewolwerio prie
jo ne rado, taigi apie patėdystę
čia ne gal but nė kalbos.

1 d. rugšėjo, 43 m. inspekto-
rius Peterburgosekurekijos drau-
mystės, gywenantis Kosowsko na-
mystės, Wilniuje, maskolius Mi-
kola Wasiljew, perszowė sawo
paciją ir paskui pats sawę. Minė-
tas maskolius, nužiurėdamas sawo
paciją, buk jis, jam ne esant namie-
je, priminėja kitus wirszczius,
norėjo apie tai pats persitikrinti.
Jis atsieweikino su pacia, saky-
damas, kad waziuoja į Dinaburgą,
bet naktyj sugrįžo. Ar rado jis
sweccius pasaciją, ar ne, to nieks
nežino; gana, kad paleido į jį
tris szawius ir teip sunkiai paszo-
wė, kad jį į pusę walandos pasi-
mūrė. Užmuszęs paciją, Wasiljew
ir pats nuszowė.

Išspirkimas serwitutu.

Ant serwitutų skundžiasi Lie-
tuwos dwardoniai. Kaip kur
jiems pasisekė patiems susitaiikti
su turinčiais serwitutus ukin-
kais, kuriems už juos dawė
po kiek žemės, bet kitur ukinkai
kaipio atlyginimą už serwitutus
daugiaus reikalawo, negu dwardo-
niai pats turi žemės. Dabar,
kad maskolizski laikrasztai pa-
duoda, projekts tiesų ant atly-
ginimo už serwitutus likosi jau
maskolizskos widurių ministeri-
jos apdirbtas ir dar szj rudenį jis
bus paduotas ant wiespatystės
rodos užwirtinimo. Kokius pa-
matus ant atlyginimo ukinkams
ministerija padawė, tas dar ne-
pagarsinta, todėl nežinia, ar tie,
kurie isz gero noro sutiks su
dwardoniais, daugiaus pelnė, ar
daugiaus gaus tie, kurie turės su-
sitaiikti pagal naujas įstatas.

Isz Dinaburgo, Witebsko gub.

Miesto Dinaburgo prekėjai
rengiasi parengti ir užlaikyti
prekystos moksleinę. Kadangi
prekėjų čia daugiausai yra žy-
dų, tai jie nori, kad į moksleinę
galėtu patilpti nors 40% žydų.
Miestas atsiliapė į randą su pra-
szymu parengti gimnaziją, kokios
iki sziol čia nėra.

Neseniai Dinaburgo apskriczio
sude traukėsi sumity arkliaiwagių
prowa. Wienas isz apkaltintų
twirtino, kad jis arkliaus, kokius
pas jį rado, pirkęs ant patwirti-
nimo to nurodė ant dwiejų sude-
esanczių liudininkų, kurie isztikro
tą patwirtino.

Kuom jus užsimatė? — pa-
klausė liudininkų sude perdėtini-
— Nu, mes teipogi užsimame
arklių wogimu, — atsakė užklausti
liudininkai.

Jawų ir produktų prekės.

Pereitą sanwaitę už lietuwi-
kus jawus mokėjo Wilniuje: už
pudą rugių 77—79 kap., awižų
75—80 kap. Pudas szwiežio ne
sudyto swiesto 11 rubl.—11 rubl.
50 kap., sudyto 10 rubl. Kiaulie-
nos pudas 4 rubl. 50 kap.

Liepojuje mokėjo: už pudą ru-
gių 76—78 kap. Kwicziai 93
—94 kap. Awizos paprastos 63
66 kap., geriausios 67—70 kap.
Miežiai 70—75 kap. Griakai 79
—80 kap. Linų sėmens paprastai
137—140 kap., geriausi 141—144
kap. Kwietinės klynės smulkios
58 kap., widutinės 59—62 kap.,
stanbos 63—65 kap.

Beprotė žmogžudė.

Mieste Stalupienuose, Prusų
Lietuwoj, pas urėdniką Buchhor-
narnawo 16m. mergina isz Sau-
seiczzių, kurią sugriebė ant wa-
yistos: apart drabužių, pawogę
ji ir masznelę su pinigais. Prie
klausinėjimj ji pripažino ir pa-
sakė, kad wisą užkasė darže
sawo motinos; pawogtus daiktus
žadėjo parnesėti, ant ko Buch-
horn sutiko ir neskundė į policiją.
Naktyj wienok ji sugrįžo, pabar-
szkino į duris ir kada ją įleido, ji
turėjo rankoj kirwį ir su juom
kirto sawo ponei į galw teip,
kad tojė puolė ant grindų. Ant
riksmo atbėgo wytras užmuszatis
moteries, bet tarnaitė ir tam kir-
to su kirwiu į kaktą, tikt kirtis
buwo per silpnas, tam pasisekė
pagriebti už rankos ir laikyti,
kol ne atėjo policija. Užmuszatis
nugabeno ant policijos stacijs,
bet ji čia pradėjo teip darnawo-
ti, kad reikėjo gabenti į bepro-
czių namus.

Szokdamas nuo trukio už- simuszė.

5 d. rugšėjo, Wilniuje, prie-
szais Rosso ulyczia, ant geležinke-
lio szėnių rado negywojo jauno
18—19 m. wirszisko kuną. Gal-
wa jo buwo pramuzta ir deszinė
ranka wisai nutraukta. Isz tirinė-
jimj pasirodė, kad minėtas wa-
rizskis atkako į Wilnij traukio
isz Wileikos ir nepriwaziawęs
stacijs, bandė nuo trukio dėti ko-
bių nors priezaszcziai nuszokti,
bet beszekant, drabužiai užka-
bino ir jis pateko po trukio ratais,
kurie jį ir perwaziawo. Kas jis
yra, dar nežinia.

Kitų apskriczių žydų ne- priims į Rygos politech- nizską institutą.

Laikrasztis "Riekyj Wiestnik"
garsina, buk szj metų į Rygos
politechnizską institutą priims
labai mažai žydų: priims wien
waikus žydų prigulinczių prie
gywentojų Priebaltizskų guber-
nių, kurie baigė widutines mok-
slaines Rygos moksleiname pawo-
skritij; isz kitur atkukusių žydų
szj metų į institutą wisai nepri-
ims.

Kiek paims į kariauną Lietuwos waių.

Pagal maskolizsko rando pada-
wadyjimą, szj metų isz wisos Lie-
tuwos paims į kariauną 28362
wirsziskų. Skaitlius tas pagal
gubernijas sziteip skirstosi: isz
Wilniaus gub. paims 4188, isz
Garteno gub. 4266, isz Kauno
gub. 4205, Minsko gub. 6139,
Mogilewo 5284, Witebsko 4187.

Žemaitizskos wieslės ark- lių auginimo įtaisos.

Maskolizska žemdarbystės mi-
nisterija, pripažindama žemai-
tizskos wieslės arkliaus už geriau-
sius darbo arkliaus, nelepius, o
drutus, bando tą pacijų žemai-
czių nupuldyti, wieslę pakelti per
parengimą žemaitiųjų atsakanczius
auginyzio, kur ne tik augys tos
wieslės arkliaus, bet laikys erš-
lus, kur ukinkai galės wesi sa-
wo kumeles ant užleidimo. Wie-
tų, kur bus toje žemaitizskų ark-
lių auginyzio, žemdarbystės mi-
nisteris už parankiausią laiką
Kauno gub. Sziaulijų aplinkinėse.

Naujai statomi Lietuwai beproczių namai.

Skubinasi su darbais prie sta-
tymo netoli Wileikos naujų be-
proczių namų ant patalpiniu
wisos Lietuwos beproczių. Fron-
tas namo turi 74 langus. Wietos
bus ant 1200 beproczių, toje
daugiaus negu Warzawos bepro-
czių namuose. Wiskas turi but pa-
rengti iki 1902 m. Czajau stato
ir augstą ant 6 lubų bokszą
wandens rezewuarui ant spru-
pimo namų wandeniu. Ant
bokszo bus ir laikrodies neiszpa-
sakyto d dumo, teip kad walan-
das ant jo bus matyt isz toli.
Pastatymas namo kasztuos 2½
milijono rublių.

Nauja įtaisa gaudymui kontrabandnikų.

Ant dabojimo kontrabandnikų
gabenanczių isz Prusų knigas ir
kitokius taworus, maskolizskas
randas ant Lietuwos nuo Prusų
rubežiaus szitose wietose rengia
ant rubežiaus augztus ant 50
pėdų medinius bokszus tėmyji-
mui einanczių isz Prusų: terp
Eidkunų ir Kinderweizszų, terp
Parakiemių, Szaptų ir Sterty.
Bokszai tie bus telefonais su-
jungti su rubežių sargų kordo-
nais. Sargams ant bokszų bus
duoti žiuronai. Ar ta brangiai
kasztuojanti sargyba sulaukys ga-
benimą knigų — apie tai galima
abejoti.

Suaresztuoti Lietuwai.

Londono maskolizskas laik-
rasztis "Nakanunie" paduoda su-
raszą nekurių politizskų prasi-
kaltėlių, szėdinczių tuom tarpu
Kijowo kalėjime ir į Wiatkos rėd.
iszisų ant isztrenimo. Ypacz
terp pirmininij yra daug Peter-
burgoj ir Maskwos universitetų
studentų su lietuwiszkoms pra-
wardėms, kaip we: Margulis,
Daniliauckas, Czerniauckas, Ku-
diszis, Kerkis, Witkauckas, An-
kizis, Skarżinskis, Dżenczelaukas,
Radzewiczius ir daugelis kitų.
(Vaidelyti)

Dega durpnyczios.

Prusų Lietuwoj, Pilkalnio pa-
wietijy, jau nuo kelių sawwaczzių
dega durpnyczios ir girios.
Iki sziol iszdegė 8000 margų gi-
rių, dega dar 2000 margų. Sa-
traukė kariauną ant gesinimo,
kuri iszgelbėjo dar ugies neug-
riebtus 6000 margų girios. Kai-
mai esanti ant iszdžiowintų durpi-
nyczzių atsirado dideliame pawo-
juje. Dang tukstanczių marg

Arklių lenktynės Wilniuje.

3 d. rugsėjo Wilniuje atsibuvo arklių lenktynės. Bėgių buvo keturi. Dovanų už pirmą bėgį buvo paskirta 400 rubl., už antrą tiek jau, už trečią 1000 rubl., už ketvirtą 800 rubl., o už penktą 400 rubl. Pirmą donavimą laimėjo arklys Giwinski, antrą Salmano-wiczio, trečią Rybickio; ketvirtą ir penktą pateko teipogi Salmonowiczui.

Persowė savo paciją.

Dwars Werchowje, Witebsko gub., to dwars sawininkas Piotrowski netyčia nuszuwė savo 33 metų paciją Rozaliją. Piotrowski užsiprovojo su kulka dwiawamzį karabiną ir rengėsi eiti į girią tykoti ant meszkų. Atsisveikindamas su pacija, ant syk metė karabiną su atlasais gaidžiais ant pečių, karabinas išsizzowė ir kulka perlinio Piotrowskio paciją per krutinę, dar pramuszė daris ir įsiskwėbė į lūbas. Paszuota wos spėjo įbėgti į kitą kambarį, čia puolė ant grindų ir pasimirė.

Abrozdu paroda.

1 d. rugsėjo Wilniuje likosi atidaryta abrozdu paroda, ant kurios atgabeno 300 su wierzum abrozdu. Daugiausiai atgabeno abrozdu Wapzawos ir Peterburgo teptiloriai; iz Wilniaus teptilorių ant parodos yra abrozdu: Jarockio, Sestrenowyczio, Slendzinskio, Wikowskio, teipogi szitų moterų: Romerieuš, Hebo-wyczienės, Hartungienės, Kazanowskionės, Lukomskionės, Kanigowkionės, Poswikienės, ir Stan-kewyczienės. Skulpturizkų izškaltų daiktų ant parodos yra ne daug. Trauksis ji per isztis mėnesį.

Isz Londono. Anglijoj.

Lietuwiškai skaito čia tik "Saulę" ir tai tokių, ką jis skaito, yra labai mažai. Bet netik ką ne turi mės lietuwiai gerų skaitymų, ne turi jie nė kunigų, kuris galėtų juos priwadžioti, pamokinti, pasakyti gražų pamokslą. Jau nuo 1894 metų moka lietuwiai pinigų ant kunigo ir ant bažnyčios, bet izskiol nesulaukė lietuwio kunigo. Jau nuo pats paradijų lietuwiai turėjo lenkus kunigus, kurie įtaisė, žinoma, lietuwizskai—lenkizską parapiją. Dėlei parapijos reikalų tankiai kyla waidai tarpe lietuwų ir lenkų. Dabar nor lietuwiai atsiskirti šuvis nuo lenkų.

Isz Amerikos.

Teisingi indijonai.

18 d. rugpjūčio pereitų metų, keliaujant į Alaską, netoli Uniwille, ant Yukon upės nuo laivo nupulė pasażierius Hoffman ir prigėrė; kuno jo wienok rasti ne galėjo. Szį metų plaukiant tam paciam laiwui netoli Uniwille, sustabė jį ant kranto stowinti du indijonai. Jie papasakojo, kad iszgriebė iz wandens kunų pri-gėrsnio Hoffmano; atidavė laiwu kapitoniui \$100.93 ir raktą, kuriuos rado prie prigėrėlio. Parodė wietų, kur palaidojo kuną. Ne wienam gal iz ciwilizuoti balt-weidžių ne butų ant misies uždėję atiduoti prie prigėrėlio rastus pinigų. Už tokį teisingumą laiw kapitonas padawanojo aniems indijonams po maiselį miltų.

Apsisagaukite.

Wokizskas laikrasztis "Germania", iszeinantis mieste Los Angeles, Cal. persergsti norincius pirkti farmas, kad ne tikėtu apgarsinimams kompanijos pardawinėjančios farmas Antilope Valley. Wietą ta yra tai iszdžiūwę tirai be wandens ir jį wisi ugalima wandenį izskitur atwesti. Tas pats laikrasztis sako, kad Kalifornijoj yra, ir daugiaus ant prigawystės parėmtų kompanijų, kurios pardawinėja netinkancias žemdarbystei žemes.

Uždėge kastynės.

CHATTANOOGA, TENN. Nežinia kas uždėge anglių kastynės Dayton Coal & Iron Co. Gniau neužgesinta ir kastynės dega toliau, maszinas jau ugnies iznaikin-tos. Ant užgesinimo ugnies rei-

kia kastynės su wisu užlieti. Kadangi čia kalnakasiai sztraikuoja, tai kompanija nužuri sztraikierius, kad tik jie galėjo uždėgti kastynės.

Medžiai iszbuwė 25000 metu.

Dirbant tunelį Sierra Nevada kalnuose, Placer pawietij, Kalifornijoj, darbininkai prikase žemės užnesztus cedrų medžius, kurie, kaip mokslinciai isztirė, iszbuwo žemėj be jokio persikeitimo 25000 metų. Spyglės nubyrėjo, bet patsai medis nė trupucio ne pagėdęs, nė supuwęs. Paprastai medžiai seniai patekę į žemę per ilgus amžius pawirsta į akmenį, dabar gi rasti ir po 25000 metų iszrodo kaipi ką tik pakirsti.

Protestas priesz karę.

Prieszinga karei antiimperijalistų lyga organizuoja po wisus krasztus Amerikos smarkią agitaciją priesz McKinley pralėtę platinimą Amerikos waldybų ir karę ant Filipinų. Ant mitingų lygos parengtų kalbėtojai kalbina per ateinancius rinkimus ne duoti balsų už szalininkus karės ir už ją pradėjusius.

Geltonasis drugys.

Geltonasis drugys apsiereizkęs mieste Key West, Floridoj ir New Orleanse, Louisianoj, neina mažyn. Kas dieną pasitaiko po keleio mirtys nuo tos ligos. Jau ir New Yorke buwo wiena mirtis nuo geltonojo drugio: numirė čia wienas kareivis, Oswald, atgabentas nuo Kubos.

Žemes drebejimai Alaskoj.

Iszilgai Alaskos pakrančių ant ploto 1500 mylių ilgio siautė labai smarkus žemės drebejimai, kurie neiszpasakytai iszgaidino gywentojus, ypacz indijonus. Daug sąlęsančių prie pakrančių nugrimzdę jūrose, jų wietoj iszkilo naujos. Kaip kur pasi-traukė ir kalnai, kaip kokiose wietose pasirodė žemėj platus ir gilus plysziais.

Clevelandas profesoriumi.

PRINCETON, N. J. Czianysztis uniwersitetas siulo wietą tiesų profesoriaus buwusiam demokra-tizkam prezidentui Clevelandui. Ant parengimo jam katedros koksai jo draugas uniwersitetui užkaszė \$100000. Pagal nuomonę tulj Amerikos didžturcių, ant užėmimo wietos profesoriaus užtenka mat buti prezidentu.

Sudege ligonbutis.

NORFOLK, VA. Sudegė čia Szwento Petro ir Powilo ligonbutis, wienas isz geriausiai įtaisytų Amerikos ligonbuczių. Trijų ligonijų dar ne sužudo, wieno sudegusį kuną rado po degėsiiais. Prie gesinimo du ugnagesiai liko si labai sunkiai apkulti. Bledj ugnies padarytą skaito ant \$200000.

Paskandytas mergaitė.

DELLAMOCK, ORE. Porą dienų atgal prapuolė čia 12 metų mergaitė Della Scoville. Dabar upėj Kachalem rado paskandytą jos kuną su akmeniu prirasztu prie kaklo. Mergaitė, kaip kalba, likosj nežinomų piktadarių paskandytą, bet nė jokio jų pėdsakio izskiol nesusekė.

Marconi atkako i Ameriką.

Garsus iszradėjas telegrafo be drato italijonas Marconi, ant pakwietimo Amerikos rando, ant laiwu "Aurania" 21 d. rugsėjo atkako į New Yorką. Jis užpraszytas parengti stacijas ant telegrafawimo be drato.

Agurkuamaras.

Michigane, aplinkinėse Ben-ton Harbor ant agurkų užpuolė koki nupazįstami raudoni wabalai, kurie wisus mažus agurkus bewiek suwisu isznaikino. Bledj jų wabalų padarytą skaito ant \$100000.

Nenori insileisti džiowa serganciu.

SACRAMENTO, CAL. Ant pataisy-mo sweiktos džiowa serganczių daktarai siunczia tokius ligonius į Kaliforniją, turinczią labai sweiką orą. Tuom tarpu ant susirinkimo szeto sweiktos užweizdos, atlikto mieste Sacramento, D-ras Crowley pakėlė reikalawimą, idant sztetas neisileistu wisai izskitur džiowa serganczių, kadangi toki gali liga užkrėsti sweiktos szeto gywentojus. Rodo wienas ar kitas ligonis gali Kalifornijoj pasitaisyti, bet užtai jis gali liga užkrėsti szimtus sweikų gywentojų.

SACRAMENTO, CAL.

Ant pataisy-mo sweiktos džiowa serganczių daktarai siunczia tokius ligonius į Kaliforniją, turinczią labai sweiką orą. Tuom tarpu ant susirinkimo szeto sweiktos užweizdos, atlikto mieste Sacramento, D-ras Crowley pakėlė reikalawimą, idant sztetas neisileistu wisai izskitur džiowa serganczių, kadangi toki gali liga užkrėsti sweiktos szeto gywentojus. Rodo wienas ar kitas ligonis gali Kalifornijoj pasitaisyti, bet užtai jis gali liga užkrėsti szimtus sweikų gywentojų.

Apopleksija ir kalba.

Miestelij Red Rock, Columbia pawietij, Szetate New York, užmirusi woksizkai wokitę J. Betz užgawo apopleksiją, kuri žin-gėidžias pasėkmes paliko: pirm to Betzienė kalbėjo wien anglizskai, rodėsi wisai užmirusio woksizkai, o dabar kalba wien woksizskai. Laik-rasztis "Columbia", apaszydamas apie szitą atsitikimą, nuo sawęs priduria szituos žodžius: "jeigu apopleksija atgabendų wisada pa-nasius waisius, tai galima but geisti, kad ji užgriebtų wisus Amerikoj gywenanczius wokie-ciaus ne norinczius woksizskai kalbėti!" Gal apopleksija galėtų perkeisti ir mūsų lenkbernius!

Netolimes ant geležinkelio.

KANSAS CITY, MO. Ne toli nuo čia susimuszė pasażierinis traukis St. Louis & San Francisco geležinkelio su taworiniu, prie to 4 žmogystos likosi užmuzztos, o 4 sunkiai apkultos.

Ne toli Patroleum, ant Baltimore & Ohio geležinkelio isz-szoko isz rėlių traukis ir isz dalies susidaužė. Prie to traukio wedę-jas likosi ant wietos užmuzztas, 6 gi geležinkelio tarnai sunkiai apkulti.

WINDON, MIN.

Netoli nuo čia, ant Omaha geležinkelio, ant tilto susimuszė du į prieszingas puses bėgantį traukiai; keli wago-nai nupulė nuo tilto. Prie to 3 wyraszčiai likosi ant wietos už-muzzti, o 4 sunkiai sužeisti.

DENVER, COL.

23 d. rugsėjo, ant Denver & Rio Grande geležinkelio, netoli Florence, susimu-zė du traukiai. Prie to 6 pasażieriai likosi ant wietos užmuzzti ir 5 sužeisti; wienas isz paskutinių sužeistas mirtinai.

PITTSBURG, PA.

Ant Allegheny Valley geležinkelio, netoli Parker, Pa. susimuszė du traukiai. Prie to 20 žmonių likosi sunkiai apkulti, tarp kurių yra ir mirtinai apkulti.

HALIFAX, N. Y.

Ant Dominion Atlantic geležinkelio isz-szoko isz rėlių traukis gabenantis 500 kareiwų ir isz dalies susidaužė. Prie to daug kareiwų likosi apkulti; ant wietos užmuzztų ne bawo.

Explozijos.

PITTSBURG, PA. Shoenbergero plieno dirbtuwėse atsitiko bėjuri sustiprusio metaliaus eksplozija. Prie to keturi darbininkai likosi sunkiai sužeisti. Sužeisti yra: italijonas Nicola Dalini (tas turės mirtį), Frank Smith, Adam Rafferty ir Jonas Dambrauskas.

WELLSVILLE, OH.

Prie grėžimo szulinio sėmimui petrolejas, ant syk isz žemės iszsimuszęs petrolejus užsėdė nuo kibirkzčių lekan-czių isz maszinos. Atsitiko smarki eksplozija, kurios du darbininkai likosi užmuzzti, o keturi pawojingai nūpikinti.

SAN FRANCISCO, CAL.

Ant transportinio Amerikos laiwu "Sherman" atsitiko briedžiukų pako, paskirto ant isziuntimo ant Filipinų eksplozija; prie to keturi žmonės likosi sunkiai sužeisti, o isz jų du mirtinai sužeis-ti.

Gaisrai.

LOUISVILLE, N. Y. Netoli nuo čia, miestelij Easterland eudėge dideli lentų pjownyczia Base-son. Bledj ugnies padarytą skaito ant \$250000.

LOS ANGELES, CAL.

Siautė čia didelis gaisras, kuris isznaikino deilhausioj mieste dalyj wisą bloką. Bledj ugnies padarytą skaito ant daugelio szimtų tukstanczių doliarų.

Isz darbo lauko.

WALLA WALLA, WASH.

Gilbert & Hunt Co. rengia čia naują liejynę.

COLUMBUS, OH.

Darbai prie Bessie a-gztų peczių prasidėjo pradij szio mėnesio.

BELLEVIEW, ILL.

Dirbtuwėse Excelsior Foundry Co. darbai eina labai gerai.

MURKIRK, MD.

Darbai czianyszczio liejynycziose prasidės spalij mėnesij.

NILES, OH.

Wisose czianyszczio geležies dirbtuwėse dirba perstojimo.

YOUNGSTOWN, OH.

Wisos czianyszczio geležies dirbtuwėse dirba pilnų laiką.

JACKSON, MICH.

Trumbal Mining Co. atidarė netoli Woodville naują kastynių olą.

MARTINS FERRY, OH.

Darbai Langhino dirbtuwėse prasidėjo nuo pradijos szio mėnesio.

SHARON, PA.

Darbai czianyszczio geležies dirbtuwėse prasidėjo nuo 20 d. szio mėnesio.

LINTON, IND.

Susitwėre čia nauja anglių kompanija, kuri kelia atidaryti naują kastynių olą.

McKEES ROCKS, PA.

Lookart Iron & Steel Co. pakėlė sawo dirbtuwų darbinijų uždarbį nuo 10—15%.

SPRING VALLEY, ILL.

Spring Valley Coal Co. žada neužligio atidaryti Brasevillej dwi naujas kastynių olas.

BUENA VISTA, PA.

Darbai czianyszczio liejynycziose prasidėjo pabaigj pereito mėnesio ir eina gerai.

UNIONTOWN, PA.

Darbai eina čia teip gerai, kad geriaus nejo nuo 1893 m. Darbinijų uždarbiai teipogi ne menki.

PIQUA, OH.

Darbai czianyszczio geležies dirbtuwėse eina gerai ir yra wilitis, kad teip bus per wisą žiemą.

PLAIRSVILLE, PA.

Czianyszczio geležies dirbtuwėse likosi užlarytos. Kada jose prasidės darbai, dar nežinia.

COKEVILLE, PA.

Isabela dirbtuwėse darbininkai p kėlė sztraiką, garsus lietuwizskas pseudokunigaiksztis Antanas Jociš likosi paliusuotas isz prasidėgėlių akademijos ir sugrįžo į Philadelphią.

WILKESBARRE, PA.

Czianyszcziai ir Scrantono kapitalistai rengiasi netoli Sheptono parengti naujas anglių kastynes.

HUNTINGTON, W. VA.

Sztraikas kalnakasių Dingess antkastynėse pasibaigė; darbininkai sugrįžo prie darbo.

DETROIT, MICH.

200 czianyszczio siuwėjų pakėlė sztraiką. Jie reikalauja didesnio už sawo darbą užmokėsio.

ELWOOD CITY, PA.

Darbai czianyszczio dirbtuwėse, kurios buwo uždarytos ant atlikimo reikalingų pertisymų, jau wėl prasidėjo.

REMINGTON, PA.

Czianyszczio geležies dirbtuwėse likosi ant neapbrėžiuoto laiko uždarytos. Nežinia, kėdā wėl prasidės jose darbai.

AKRON, OH.

Akron Coal Co. Wayne apskrityj pirkio 600 akrų žemės su anglių sluogzniais, ant kurios ketina parengti naujas kastynes.

PHILADELPHIA, PA.

150 darbinijų Crampo laiwų dirbtuwų pakėlė sztraiką. Reikalauja jie 9 darbo walandų ant dienos ir po 30c. už darbo walandą.

SPRINGFIELD, ILL.

Sztraikas kalnakasių M. Pulaski kastynėse pasibaigė. Kastynių sawininkai sutiko pakelti darbinijų uždarbį ir jie sugrįžo prie darbo.

MONTGOMERY, W. VA.

Darbai tukstantis angleskųjų pristojų prie sztraiko. Dabar New River distrikte dirba tik dwiejose kastynėse; kitos wisos stowi.

BRONVILLE, PA.

Naujai susitwėrusi kompanija Bronvillej ir Morgantowne pirkio žemės ploką. Bledj anglių sluogzniais, ant kurių neužligio ketina parengti kastynes.

NORLEWILLE, IND.

Sudegė dirbtuwėse "American Tin Plate Co. Atlantoj. Ind. Bledj ugnies padarytą skaito ant \$150000. Per tai keli szimtai darbinijų neteko darbo.

MUNCIE, IND.

Darbai wisose czianyszczio dirbtuwėse eina gerai. Paiver Iron Co. pagarsino sawo darbinijkams, kad nuo dabar iszmokės jų uždarbį kas saw-wait.

OTTUMWA, IND.

Didesnė dalis czianyszczio cigyrų dirbtuwų darbinijų pakėlė sztraiką. Reikalauja jos pripažinimo jų unijos ir didesnio už darbą užmokėsio.

Mieste Havanaj, ant Kubos.

12000 darbinijų dirbanczių prie triubų statyme, teipogi skalbėjai pakėlė sztraiką reikalaudami didesnio už sawo darbą užmokėsio ir 8 w. darbo.

RATHBUN, TENN.

Kalnaka-siai New Soddy Coal Co. kastynių pareikalawo didesnio už darbą užmokėsio. Jeigu kompanija atsakys, darbininkai pasirengę sztraiką pakelti.

SPRINGFIELD, ILL.

Angliakasiai Chicago & Alton distrikto sugrįžo prie darbo. Dabar darbininkai gaus užmokėsį pagal Springfieldo tabelę. Dirba čia 13000 kalnakasių.

JOLIET, ILL.

500 darbinijų dirbanczių prie kasimo suteikimui wandens laukams kanalo pakėlė sztraiką. Jie reikalauja užmokėsio du kartą ant mėnesio ir po \$2 ant dienos wieton \$1.75.

PEKIN, ILL.

Kadangi kastynių sawininkai pakėlė anglių prekes, angleskiai Torvill ir Peoria pawieczyti kastynių pareikalawo už darbą didesnio užmokėsio; reikalawimą wienok kastynių sawininkai atmetė. Užtai 150 darbinijų paliow š dirbė ir kaip sako, prisidės prie sztraiko dar 2000 darbinijų.

Isz Lietuwiszku dirwu.

Isz Philadelphios, Pa.

Primenu mūsų miesto prastos garbės lietuwiams, kad jų draugas, garsus lietuwizskas pseudokunigaiksztis Antanas Jociš likosi paliusuotas isz prasidėgėlių akademijos ir sugrįžo į Philadelphiją. Mūsų mieste ne truksta karsztų nuo begėdiszko bandos kunigaikszcio užtarėjų ir draugų, kurie wisai stengiasi gėdą wisems lietuwiams darantį Joci teiseinti: wieni sako, kad antpeklos kunigaikszcio pasielgimo ne galima wadyti wagysta, bet apskurumu (geras apskurumas besiremiantis ant prigawystės!); tie sako, kad wisi teip jau elgtasi, jeigu tik atsirastu proga. Kad Jocio draugai prie progos galėtu teip jau elgtis, mes ne abejojame, kadangi, kaip priežodis sako, niekszas už niekszą užstoja. Isz tukro wienok nieks mūsų tautai tiek bledies nepadėt, nieks mūsų teip swetintauzių akyse nepažemino kaip Jociš, kuris niekszu budamas, po anglizskų laik-raszczius garsinosi esąs lietuwizską kunigaikszciu. Nesidwijame jeigu Nepriuglumingas Kliubas rinko aukas ant iszliuosawimo Jocio, nes jam pritruko mat gero kompanijono prie einiko ir prie alaus. Kodėl minėtas Kliubas teip glwā guldo už Joci, mes ne galime suprasti, gal jis gawo auką nuo ant peklos kunigaikszcio isz anų Puczkui nuglemtų pinigų? Dabar jau agituoja, idant bandos kunigaikszcij primtu už mokintojų į wakarinę mokslainę.

Mums rodosi, kad mokintojų pa-

szaukimas augestas, kriminalistai į mokintojus ie tinka.

17 d. szio mėnesio Philadelphij-

os Szwento Antano Draugystės laikė bažnyčioj nepagarsintą mitingą. Susirinko bewiek wieni Jocio sėbrai ant iszdwimavo jam paliudyjimo, idant galėtu gauti wietą mokintojų wakarinę mokslainę. Mitingas wienok ne iszdawė waisiaus ir nutarimas li-kosi ant toliaus atidėtas, nežinia dėl kokių priezadszių. Kaip gir-dėt, ant ateinanczių mitingo, už užstojimą ir protegawimą wagystų ir siulymą niekszą į mokintojus ketina permaintyti wisą minėtos Draugystės komitetą.

Wisi tie nesutikimai užgimė dėl

wieno bandos kunigaikszcio Jocio. Sarmata rodosi augeszciaus minėtai ir dagi seniausiai Draugystei užtarinėti už žmogystą dorizskai nupuoliusi ir tai dar ne matant isz jos pusės nė jokios metawonės. Kaip girdėt, kitos draugystės nežada duoti nė jokio paliudyjimo Jociui ant mokintojus nes ir newerta užtarinėti už bandos kunigaikszcij.

Gėda mums užstoti už mūsų tau-

tos skriaudėjus, už jos pažemin-tojus. Sakysite, kad szitate wien Jociš kaltas, o ne kiti lietu-wiai? Bet asz paklausciau, kaip

tuos žmonis pawadinti, kurie ren-

ka aukas ant iszliuosawimo teisin-gai ant baumės užsipeilnusių piktadarių, niekszą? Kaip pawadinti tuos, kurie kazruodami isz pinigų, stengiasi artymą nukriauti, o nukriaudę per duris iszmeta? Tokių atsitikimų pas-mus ne trukata. Kaip pawadinti tuos, kurie pamatę pasigėrusį brolių, isz to naudojasi, besimalo-nėdami, stengiasi nuo nužudziusio protą paskutinį centą ant pawai-szinimo iszwilioti? Pagal mano nuomonę, tie wisi priguli prie gawjos niekszą; o tokių mūsų mieste terp lietuwų ne truksta. Wisems gi bandos kunigaiksz-cio užtarėjams ir iszpirkėjams tiek galiu pasakyti: jeigu jus pasi-rodėte teip mielaszirdingais ir ne sigailėjote aukų ant iszpirkimo isz kalnio skriaudėjų artymo, tai gal pšaukausite kiek ir ant Jocio nukriauto Puczkiaus?

Teisybės Mylėtojas.

Isz Pittston, Pa.

23 d. szio mėnesio sztraikuojanti darbininkai Stevens Coal Co. outarė nuo 25 d. eiti į darbą už padidintą užmokėsį. Norėjome gauti po 30c. nuo karo, bet tas nepasisekė, kadangi ne buwo wienybės: lenkai, auglijonai ir keli lietuwiai ėjo dirbti už seną užmokėsį. Ir paczių darbinijų kuopos darė daug blogo: ką nu-tarė ant susirinkimų, ką kuopų wierzinkai skubinosi apie tai praneszti kompanijai.

Ant siaurinės tveriančios Japonija salos Yeso rado turtiną sukurio ir petrolejaus plotus. Iš visų Japonijos krasčių darbininkai meta darbą, žvejai renka siūlus ir traukia į naujos naujus aukso plotus, tikėdami greitai čia pralobti.

Ant warymo traukių ant geležinkelio yra ant viso žemės paviršiaus 110000 lokomotyvu (masinių traukių traukimui). Daugiausiai jų turi Europoje, nos 64000; Amerikoje 40000, Azijoje jų tik 3300, nors Azija yra didžiausia žemės dalis, Australija 2000, Afrika gi tik 700. Europoje daugiausiai jų turi Anglija, nos 17000, Vokietija 15000, Prancūzija 11000, Austrija 5000, Italija 4000, Maskolija 3500.

Indijose, Darjeeling apskrityje, prie Himalajų kalnų, siutė smarkus lytus su žemės drebėjimais ir žemės nuslinkimais, kurios pridėjo daug bėdės ir nelaimių. Prie to 300 žmonių liko užmūšę. Nuslinkusiuo kalnų žemė išardė keliose vietose geležinkelio linija tarp Darjeeling ir Sonada; tuose krasčiuose 9 europiečių ir 20 žmonių vaikų liko užmūšę. Geležinkelio traukių bėgiojimas turėjo pasiliauti.

Sąj. metą į auksausius specializacijas mokslų įstaigas Maskolijoje norinčių pastoti atsiskaukė iš viso 3351 baigęs gimnazijas. Daugiausiai, nos 1050 atsiskaukė norinčių pastoti ir technologizacijas institutų — priėmė gi tik 260; į institutų kelių atsiskaukė 800, priėmė gi tik 115; į girinijstės institutų atsiskaukė 500, priėmė gi tik 100. Į institutų civilizacijas inžinierių iš 326 atsiskaukusių priėmė 50; į kalnakasybos institutų iš 160 atsiskaukusių priėmė 80. Į moterims auksausius mokslų kursus norinčių pastoti atsirado 515, priėmė gi 300. Tarp atsiskaukusių yra viena amerikė, viena iš Bulgarijos ir 50 žydėlių.

Kapitonas Wellby, sugrįžęs iš savo kelionės atlikęs del mokslizacijų tyrinėjimų Absinijų ir Ugaudoj, rytinėje Afrikoje, ant susirinkimo Londono Geografinės Draugystės skaitė pranešimą apie krasčią Walamo, gulinčią 15 dienų kelionės nuo Abisinijos sostinės, miesto Addis Abeba. Krasčią tą kaimynai laiko už vėlinų užkėrėtą. Vienas iš nėsėjų somalių, užmėgęs Walamo gyventojus, įgavo proto sumasmygą, bet tas ant rytojaus perėjo; nieks iš Wellbės žmonių ne driso drauge su Walamais walgyti; patsai Wellby iš jų baimės juokėsi ir walgė su Walamais draugė ir nors buvo wisai sweikas, ant rytojaus pats įpuolė į kokią ten nežinomą ligą. Kas tai būtų, kodėl draugystė su Walamais atgubena tokius negerus waisius, Wellby ne moka išniskinti. Jeigu tą garsintu koksa reporteris laikrasčtyje, galima bet iš to juoktisi ir už mėlą laikyti, bet Wellby ne reporteris bet tyrinėtojas ir savo pranešimą, jis skaitė mokslizacijai Geografinės Draugystės Londono.

Prancūzijoje yra 80000 moterų urėdinių. Daugiausiai yra mokslinių mokintojų nos 54000 moterų, taigi 45% viso mokintojų skaitliaus. Biuruose išdė mīnisterijos, kasose tarnauja 17000 moterų urėdinių. Ant puzto, telegrafo ir telefonų stacijų yra 8000 moterų; kaliniuose, rando užlaikomose gydinyčiose 7000 moterų. Jurinijstės biuruose yra 150 moterų, o biuruose garbės legijono 100 moterų. Iš viso gi moterų urėdinių yra Prancūzijoje 19%. Privatusiose užsiėmimuose yra teipogi ne mažai moterų užimanečių žymis wietas: tarp prancūzizacijų moterų yra ne mažai pagarsėjusių rasčiniųjų. Reikia čia pridurti, kad kaslink auksausius užsiėmimus Prancūzijos moterys stovi ant žemesnio laipsnio negu anglijonės arba amerikėnės. Žingeidū būtu pamatyti, kuom užsima, ką moka lietuwizkos moterys? Mažai tarp jų rastume pasikėlusią ant auksausio laipsnio, o daugiausiai rastume mokancijų wien waukus gindytį. Tas neužsilyntu ant nupekimo, jeigu lietuwizkos moterys, aparto to, mokėtu ir prideranciai au-

gyti sawo pagimdytus waukus; ant nelaimės wienok mokancijų auginti waukus lietuwizkų moterų ir su žiburiu sunku surasiti.

16 d. pūtės sąj. metą, Floridos pertakoj susidaužė norwegizskas laivas "Drot", plaukiantis į Argentiną. 9 jurinikus ir wias waltis nunesė wilynys. 8 pasilikę ant laivo sukalė greitai trogt, bet susėdus ant jo žmonėms, wilynys perskėlė trogt pusiau teip, kad ant wienos dalies pasilikdo žmonės, ant kitos gi sėszi. Ant paskutinės dalies wienas iš jurinikų turėjo meszkere ir jis meszkeriodamas jurėse, maitino žuwimis likusius, bet igawęs proto sumasmygą, su meszkere szoko į jures. Du kiti nežilgio pasimūrė nuo budo ir troszkulio ir pasilikę gyvi maitinosi jų mėsai ir gerė kraują. Bet tie kunai teip paszwinko, kad jau ir iszalkę ne galėjo walgyti. Trys pasilikę nusprendė ant maisto papjauti wieną iszgywų, ant to nutarė traukti liosus. Liosas puolė ant wokiecio ir tas priėmė toki likimą be priszartawimo, nusirėdė ir isztiesė pats kaklą, kad likę gyvi nelaimės sandraugai galėtu ji papjauti. Per dvi dienas mito jie mėsą papjauto draugo ir gerė kraują. Ant galo patiko trogt garliawys "Woodruff ir iszgelbėto likusiu du norwegiečių. Isz jų wienas, Anderson, nustojo proto, antrais gi Thomassen buvo baisyai sukandžiotas: ant užgesinimo baisyas troszkulio jis kandžiojo mat sau krutinę, kojis ir rankas ir gerė sawo paties kraują.

Maskolijos prekysta.
Pereitą metą Maskolija iszgabeno į swetimus krasčius isz wiso sawo taworų už 709000000 rubl., o tame wisokių jawų, miltų, ir tt. už 370000000 rublių. Wienų jawų iszgabeno 458000000 pudų, taigi mažiaus negu 1896 ir 1897 m. 1896 m. iszgabeno swetur grūdų 506000000 pudų, 1897 m. 488000000 pudų. Jeigu paimime werte iszgabentų swetur jawų, tai iszpuola, kad Maskolija 1896 m. už iszgabentus 506000000 pudų gawo 321000000 rublių, 1897 m. už 488990000 pudų 353000000 rubl., pereituo- se gi metuose už 458000000 pudų gawo 370000000 rubl. Taigi matyt, kad iszwezimas grūdų nuo 1896 m. eina mažyn, bet už tai pelnas didenis, arba kitaip sakant, prekės jawų Maskolijoje, pradėdant nuo 1896 m., kas metą kyla wis augstymu: 1896 m. widutinė prekė iszgabentų į užrubežius jawų buvo 63 kap. už pudą, 1897 m. 72 kap., pereituo- se gi metuose 81 kap., taigi per pastutinius tris metus prekės jawų pasikėlė ant 18 kap. nuo pado.

Werte iszwežtų maskolizacijų taworų į swetimus krasčius 1896 m. pasiekė 666000000 rubl. 1897 m. 704000000 rubl., pereitą gi metą 709000000 rubl. 1897 m. už 197000000 rubl. iszwežė swetur daugiaus sawo taworų negu parsigabeno swetimų, taigi 197 000000 rubl. pelnė nuo swetimų; pereitą metą jau skirtumas arba pelnas buvo mažesnis, nos pasiekė tik 147000000 rubl. Isz atskaitos išdo ministerijos matyt, kad iszwezimas swarbiausiu Maskolijos taworų, taigi laukų produktų eina mažyn, užtai parsigabenimas swetimų taworų didinasi: iszwežimas grūdų, suliginant su 1897 m., pereitą metą pasimadino ant 30 milijonų pudų, parsigabenimas swetimų taworų pasidauzino ant 54 milijonų rubl. werts. Apart jawų, isz iszsiųstų swetur taworų ne mažą pelną duoda kiausziniai: pereitą metą iszgabeno isz Maskolijos kiauszinų už 58000000 rubl. Su mažėju iszwezimas cukraus: pereitą metą jo iszgabeno wos už 8578000 rubl. (1896 m. už 20 368000 rubl.); žymiai sumažėjo ir iszwezimas sėmenų: 1897 m. sėmenų iszgabeno 30 milijonų pudų už 39000000 rubl., pereitą gi metą iszwežė jų tik 15 500000 pudų už 18 milijonų rubl. Iszwezimas maskolizacijų iszdirbimų pasidino ant 2 milijonų rublių: pereitą metą iszgabeno jų už 21 milijonų rubl. Kaslink įwezimo swetimų taworų, tai isz jų isgabenta ne mažai tokių, kokių Maskolijoje ne trūksta: anglių, kokių pereitą metą gabeno 183000000 pudų. Maszinų atgabeno perėtą metą už 79 986000 rubl.; iszdirbimų isz ge-

ležius, plieno ir kitokių metalų isz 49300000 rubl. Tawų igabenta už 7593000 rubl. (jų Maskolija turi daugiaus negu reikia); skurų už 10500000 rubl.

Nauji rasztai.
Isz ko kyla melai ir visokios skriaudos žmonijoje. Paraszė kun. V. Dembskis, Shenandoah, Pa. 1899 m.

Yra tai seniai jau žadėta kniga kunigo Dembskio. Kniga paraszta priesz klerikalizaciją dwasioj; autorius aiszkina, kad swarbiausia priežastis melo, ar tai terp kunigų arba terp waldonų yra noras palaišyti sawo įtekmę ant žmonių ir isz to rinkti asabiszką naudę be jokio atsižwelgima ant žmonių reikalų ir naudos. Ką perkrautė autorius, parodo įtampa. Apart įžengos, telpa čia 18 skyrių iszaiszkinančių atsakancius klausymus: 1) Ko darbininkai gali laukti nuo kunigijos? 2) Pažinkite teisingumą, wardan kurio kunigia waldo smegenis žmonių? 3) Darbininkai ir szaltinis juos nuodyjantis — bibilija? 4) Dievas kaip arsziausias darbininkų prieszas? 5) Darbininkai ir szaltinis juos nuodyjantis — baimė? 6) Kardas — kunigizskatiesa? 7) Dwasizskos darbininko waldžios: kunigizska ir ciecorizska (monarchizska)? 8) Darbininkų užpelnai yra twanai stebukli? 9) Auka kunigų linksmybė, darbininkų — aszaros? 10) Irankiniai kunigizskos waldžios? 11) Moralizskumas kunigizsko moaislo? 12) Ar kunigai klausio Diewo, ar Diewas kunigų? 13) Moralizskumas Diewo Kariannos? 14) Moralizskumas swietizskos waldžios? 15) Diewas dwigubos dwasios? 16) Dwigubystė dwasios kunigijos? 17) Darbai trigubos dwasios Jezaus ir jo tarnų ir 18) Ką darbininkai turi weikti. Autorius duoda atsakymą ant tų čia priwestų klausimų. Ar tie atsakymai teisingi, ar jie užtenkanti, mes ant to neatsakysime, bet paduoti žmonėms suprantamoj kalboj; jeigu jie neteisingi, tai prideryst kiti kunigų jų neteisingumą isziskinti. Ir mes wienok užtemyjomę kaip kur ne žaikaunzas kritikos argumentus. Szti m. įžangoje autorius sako, kad krikščionybę sutvėrė welniūmums gi rodosi, kad žmonių įtikėjimas į welniū būwo jau tukstancizmas metų priesz krikščionizaciją; welniū kaipio pikta dwasioj kowojancizą su geru atrandame tikėjime senovės Irano tautų, ant kelių dezimiečių szintmečių priesz atsiradimą krikščionizaciją; tikėjimas tas užsiliko iki sziai dienai pas garsius isz sawo teisingumo parsus. Krikščionybę, teikė wien welniū žmogaus pawaldą, pridėjo rūgas ant kaktos ir ožio nagas ant kojų, bet jo ne sutvėrė, tik skaitlių welniū padauzino.

Wietines Zinios.
— Policijantas Burke isz stacijos E. Chicago av. waziuodamas geležiukeliu namon į Somermarda, norėjo auszokti nuo bėgančio traukio, bet auszokęs parpuolė po ratais, kurie ji wisai sudraskė.
— Zinomas wagilius Tobin, gyvenantis po nr. 177 ant Blue Island av. atbėgo pereitos nedėlios diena į aptieką po nr. 203 Blue Island av. ir praszė daktaro pagelbos, kadangi esąs paszautas. Pasirodė, kad jis pawojingai paszautas į peį ir į krutinę. Policija nuwezė jį į ligonbutį. Paszautas ne nori pasakyti, kas paszowė.
— Ant kertės 22 ir Halsted ul. užpuolė plėšizikai pereitos nedėlios naktyj ant grįžtančio namon skripkoriaus Juozo Klep ach. Tas pasiprasė, kad, kol ateis jam sawo skripkai atiduoti, daleistu dar kartą paskipkuoti. Plėšizikai buta mielaszirdingų ir jie sutiko iszpildyti muzikanto praszimą. Tas pradėjo grajiti ir turbut grajį jo labai graudžiai; iszgardo muziką policijantai ir atėjo dasišfonti, kas tai do koncertas. Plėšizikai pamatę dėdes, leidosi bėgti, bet wisgi wieną isz jų pasisekė sumti.

— Kun. Krawczuno bažnytinis "fairas" "bytyja" it Clark streetcio knaipos. Pereitos nedėlios naktyj, 11 walandą žmonės prisigėrę szwento alaus iszsigru-

do gowėdomis isz fairo salės ir pradėjo ant 33 ulyczios rupužiuoties, paskui smaugtis. Ant rikmo atbėgo Krawczuninis prezidentas J. Gurinkas su rewolweriu ir pradėjo szaudyti, gawdždamas užmuszimų; tokiu būdu iszkrikdė besismaugiančius. Mat kaip kunigėlis su sawo szwentomis fairomis augstai pakėlė lietuwų wazę. Argi negali jam lietuwai buti užtai dėkingais? Gal jam dar kada nors už tuos nuopelnus pastasyti paminklą?

— Pereitos sanwaitės ketwer go wakare Chczogoj siutė didelis gaisras sztokjardų aplinkėse, kurisai pridirbo bėdies ant \$300000. Pirmiausiai užsidegė dideli trioba, kur paprastai atsibuwa arklių jomarkai, Dexter Parke. Trioboj toj buvo į 1500 arklių. Atidarius duris, isz eik arkliniai iszbėgo isz jų stowyklų mindžiodami wisą, ką ant kelio patiko. Kelios ypatos likosi be ganczių isz ugnies arklių sumyniotos, John Shannon nuo to pasimūrė; keli tarnai besistengdami iszwesti arklius isz deganczių trobos, skaudžiai apdegė. Isz wiso sudėję 18 arklių. Apart minėtos arklių jomarko triobos apdegė teipogi "Transit house", prie Halsted ul.

Rinkime pasakas!
Lietuwizkos pasakas, kuriose drauge su wisokiais phantastizkais dalykais teip apstingai randasi reminiscencijų isz seniausio laiko praigos muų, dar ir szlandie isz didesnės dalies ne surankiotos ir neapgarzintos. Teisybė, kad Veckenstedt, Dav. Silvestraitis, Jorkszaitis, Schlecher ir k. surinko jau nemenkai lietuwizkų pasakų, bet tas skaitlius yra labai dar menkas, sulyginus su tuomi, kas tautoje liekti. Turkstancizmus metų lietuwų tautų pasakas, sakmės buvo piskasojamos tokiu būdu nuo gentbės kartėms ir palaikus patekdamos, ir nors su laiku kaip pacizame pasakų turinyje, jau formoje, kalboje atmainos, innowacijos įvykti turėjo, bet daugelyje jų dar ir dabar užtemyjomę paminėjimus isz giliausios senovės, kurį iszardyti ir apraszyti būtų labai žingeidu, o kas ir mokslui didę naudą suteikt galėtu. Szito dalyko dēlei, o teipogi geisdamas liekanas arba produktus dwasizkos gywasies prose- nių musų ateitis kartoms paweišti, ir asz būwau užsiėmęs pasakų rinkimu, ir neseniai iszėjusiame tome "Liet. pasakų", kur mitologizskosios patalpin- tos tipo, apie 200 pasakų į žmones paleidau. Rinkdamas dabar medegą dėl antrojo tomo, asz kreipiuosi į wisus tuos musų inteligentus, kuriem yra suprantamas swarbumas szito dalyko, praszdamas jų užsiimti užrasinėjimu wisokių pasakų ir pawedimu jų man dėl mokslizsko jų sunaudojimo ant nusodos musų tėwynės Lietuwas. Tiems, kurie norėtu atlyginimo už darbą — už rasinėjimą, galima butu po 1 rublio už kiekvieną pasaką užmokėti, tik siuntėjai — uzsazytojai turėtu žinoti, kad kiekvieną pasaką ant atskiros popieros lapo užrasinėti reiktų, pažėklinant wardą žmogaus ir kaimo, kur ir nuo ko uzsazyta. Tie, kurie tokiu būdu už pinigus rinkti norėtu, turėtu ne mažiau kaip po 2 ir t. t. pasaki maniespant syk atsiųsti, nes kitaip užmokėjimas — pinigų isziuntimas — butu ap sunkintas.

Pasakas reiktu siųsti ant adreso: Dr. J. Bassanowicz a Varna Bulgarije.

Prekė pinigų.
Ruskas rublis po 52 1/2 Prusizkos markės po 24 1/2 Pre kiekwieno pinigų siuntinio reikia pridėti 30c ant paczo kasztų.

SENŲ GADYNIŲ Išnyke gyvi sutvėrimai.

Pagal Hutchinsoną.
(Tas.)

Oda buvo nuoga ir lygi arba truputį susigarbiniavusi kaip tai yra antai pas didžiusius. Niekur ne rado žvynų zenklų, todėl matomai ichtyosaurai jų neturėjo, kadangi kitaip jie būtų užsilikę teipiau, kaip užsiliko žemėjų žuvių ir krokodilių žvynai. Lejaso sluogsnuose ichtyosaurų kunai užsilikę labai gerai.

Ichtyosaurai turėjo ilgus ir smailius žandus. Akys buvo labai didelės. Ar jie kvėpavo oru su plaučių pagalba ar oru sutirpusių vandenį su pagalba kvėpavimo plėvės kaip žuvys? Jeigu jie būtų turėję kvėpavimo plėves ant kvėpavimo vandenį sutirpusiu oru, tai tą rodytu kauliniai lankai ant pritvirtinimo plėvių, kaip tai yra pas žuvis. Ichtyosaurai tokių lankų ne turi; taigi jie turėjo plaučius ir kvėpavo oru kaip ir kiti gyvenanti ant sausžemio sutvėrimai, kaip antai slankiojanti ir amfibijos. Ant jų surastų kaukalių matyt vietos, kur buvo šnervės; jos buvo netoli akių, o ne ant snukio galo. Matyt kanalai vedanti iš šnervių į gomurį, kuriais oras iš šnervių ejo į plaučius. Ant kvėpavimo ichtyosaurai turėjo pakilti ant vandens paviršiaus ant įtraukimo oro; bet kaip turinti saltą kraują ir mažus smegenis, jie nereikalavo teip daug oxygeno kaip sausžemių šiltakraujai sutvėrimai, todėl ir panėrę vandenį, galėjo išbūti ilgiaus. Uodega arba pasirimo organas geriaus buvo pritaikytas ant bruzgaus ir greito plaukinėjimo vandenį negu ant pasikėlimo į viršų, kaip tai yra pas šios dienos didžiusius.

Pas diežiusius uodegos užbaigos plėvės horizontališkos, kadangi joms, kaipio turinčioms šiltą kraują, didelius smegenis ir kvėpuojančioms plaučiais reikia daug oro, todėl joms reikia umai pakilti ant atsikvėpimo ant vandens paviršiaus. Jeigu uodega būtų kitaip sudėta, jie ne galėtu greitai pasikelti ant paviršiaus, kadangi jie turi tik vieną porą pasirimo plėvių. Ichtyosaurai turėjo jų dvi poras ir iš jų užpakalinę porą pelengvino jiems pasikėlimą ant vandens paviršiaus, kada reikėjo atgauti kvapą.

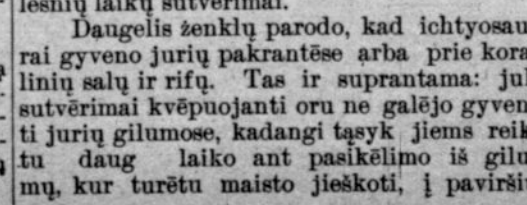
Is to matote, kad turinčioms tik vieną porą pasirimo plėvių didžiusiems, ant pasikėlimo iš vandens gilumos neabutinai reikalingas yra horizontalizskas padėjimas uodeginų plėvių; ichtyosaurai gi turinti saltą kraują, mažus smegenis ir per tai nereikalaujanti teip tankaus atsikvėpimo, turėjo uodegines plėves vertikaliaskas, paskirtas ne tik ant pasikėlimo ant paviršiaus, bet ir ant pasirimo prysakin, kaip tai yra pas žuvis; ant pasikėlimo ant paviršiaus jie turėjo dvi poras krastutinių plėvių. Is to matote, kaip kiekvieno gyvuliuko kuno dalyse pritaikytos prie jo gyvenimo ir reikalo, visos dalyse teip sudėtos, kad jos ku geriausiai galėtu atsakyti gyvuliuko gyvenimo reikalams.

Tų draskančių jurių baisybų, taigi ichtyosaurų buvo neispasakytą daugybę jurėse lejaso laikų; jie naikino daugybę žuvių jų laikų jurėse ir ne davė joms per daug prisieisti. Gal but, kad jie eđe ir sawo locnus dar ne drutus waukus. Lejaso laikuose teip kaslink skaitliaus, kaip ir kaslink daugumo atmainų ichtyosaurai stovėjo ant augščiausio savo išsivystymo laipsnio. Tuose žemės sluogsnuose užliko iki šiol kelias jų atmainas. *Ichtyosaurus tenuirostris* buvo nedidelis, žandai jo buvo laibi ir ilgi panašūs į paukščio snapą. *Ichtyosaurus latifrons* turėjo dar labiaus panašius į paukščio snapą žandus, kaip tai matote ant paveikslėlio. Akys jų buvo didelės, is ko matyt, kad jiems ne sunku buvo surasti maistą jurių gilumose. Galva

Galva Ichtyosaurus latifrons.

esanti Londono geologizkos draugystės muzejuje šitos atmainos ichtyosaurų turi 5 1/2 pėdos ilgio. Didžiausias gi sudėtas kunas yra Kensingtono muzejuje: jis turi ilgio 22 pėdas ir 8 pėdas pločio, bet kaip pasirodė iš surastų atskirų kuno dalių, buvo to skyriaus sutvėrimai ir daug didesni už šitą, pasitaikė ir turinti su viršum 40 pėdų ilgio. Bristolio Johansono muzejuje yra galva *Ichtyosaurus platyodon*, kurios akių lomos turi net 14 colių diametro.

Galva Ichtyosaurus platyodon.

ant įtraukimo į plaučius oro ir ant nusileidimo vėl į dugną. Akys ichtyosaurų buvo uždengtos eilėmis kaulinių smetelių, kokių turi is šios dienos sutvėrimų tik želės, driezai, tuli paukščiai ir tulos alligatorių atmainos; akys nekurių žuvių uždengtos kaulinėmis uždangomis susidedančiomis is dviejų dalių. Klausymas, kam reikalingi buvo šitiems sutvėrimams tie kauliniai aketiniai ant akių? Is vienos pusės tie kauliniai aketiniai uždengianti akis saugojo jas nuo smarkaus vandens spaudimo gyvuliui panėrus ir nuo sudavimo vilnių iškilus į paviršų. Apart to tie aketiniai turėjo dar ir kitokią užduotę, palengvinančią ichtyosaurams gyvenimą tose sanlygose, kokiųose jie gyveno. Su pagalba tų kaulinių aketinių uždengiančių akis tie sutvėrimai galėjo matyti gerai lygiai istolo, kaipio su žiurnu ir is arti. Prie sutraukimo tų aketinių akies lėlė susitraukia, pasidaro labiaus išpusta ir per tai arti stovinti daigtai aiškiaus duodasi matyti. Praskėtus tuos aketinus ir akies lėlė išsitempia, pustumas pasidaro mažesniu ir per tai toli esanti daiktai duodasi aiškiaus matyti. Tokias akis turi ir tuli is šiadienų gyvuojančių ant žemės paukščių: per tai jie mato gerai is arti ir is toli kaipio pasinaudojant isz žiurno arba akuliorio.

Girdite gal tankiai, kad yra žmonės, kurie wartoja dvejopus akuliorius su stiklais ne wienokai įdubusiais: wienus wartoja ant skaitymo, kitus gi ant matymo toliaus esančių daiktų. Per labiaus išpustus stiklus žmogus aiškiai mato literas arti laikomas knigas, per mažiaus gi išpustus mato geriaus toliaus esančius daiktus. Ichtyosaurams pati gamta suteikė mat geresnius akuliorius negu optikų padirbti; prietaisomis palengvinančiomis jiems matymą is tolo ir is arti buvo anie kauliniai aketiniai, kurie besiglaudus išputė labiaus akies lėlę, besiskėsdami gi ją istėmpė ir tokių būdu akį pritaikė pagal reikalą prie matymo toli ir arti esančių daiktų.

Drauge su ichtyosaurų kaulais, lejaso sluogsnuose Anglijoj ir Vokietijoj rado ir jų gerai užsilikusios odos smetelius, is kurių galima šiek tiek spręsti ir apie odą šitų sutvėrimų, teipogi apie jų pasirimo prietaisus užstojančias kojas.

Pirštų turėjo jie po penkis, bet jie susidėjo ne is trijų sanarių, tik is astuonių eilių sanarių daugkantuoto pavidalo, kaulų gi kiekvieno piršto sanario buvo daug. Per tai ir tos kuno užbaigos atsakančios kojoms augsteno laipsnio sutvėrimų turėjo bet labai mikiols. Didžiusiai tose kuno užbaigose turi tik po penkis pirštus, ichtyosaurai gi savo užbaigose turėjo po šimtą su viršum mažyčių kaulų atsakančių didžiųjų pirštams.

Kitas swarbus klausymas — ar ichtyosaurai motinų buvo gindomi gyvais, arba gal dėjo jie kiausinius kaip šios dienos krokodiliai ir tie kiausiniai jau ne motinos viduriuose išsiperėjo, kaip pas visus dedančius arba metančius kiausinius yra ir dabar? Ant to šios dienos mokslininkai gali jau be apsirikti mo atsakyti nors kaslink wienos atmainos ichtyosaurų. Ne retai pasitaikė žemės gilumose užtikti kunų ichtyosaurų, po kurių šonkauliais buvo kiti mažyčiai skeletai. Visi tie mažyčiai buvo ne pagadyti ir prigulėjo prie tos pačios atmainos ką ir didieji; galvos buvo nukreiptos į vieną ir į tą pačią šalį. Taigi turbut tie mažyčiai buvo dar nepatūrėti motinos viduriuose, kada ji užbaigė gyvenimą. Tokių didelių ichtyosaurų skeletų su mažais viduriuose rado kelis: keturi toki skeletai yra Stutgarto muzejuje, du Tubinggoje, wienas Monachijoj; muzejuose Gandavos ir Parizjus yra teipogi keli. Is jų du esanti Stutgarto ir du Tubinggo muzejuose turi tik po vieną mažą viduriuose, wienas gyvulių Stutgarto muzejuje turi keturis, esantis Monachijoj penkis mažus, o ketvirtasis tos atmainos esantis Stutgarto muzejuje turi net septynis. Vieni is tų mažyčių esančių didžiųjų viduriuose turi galvą nukreiptą didžiųjų uodegos link, kituose gi ji nukreipta kitaip. Kad tie mažyčiai, atsiradę didžiųjų viduriuose, ne buvo praryti, tai matyt ant dangelio dalykų: jų skeletai nesulaužyti, žiel; toliaus visi jie ne pereina atsakančio didumo ir visada priguli prie tos pačios ką ir didysis atmainos. Apart to, pasirodo tiesiog negalimu, idant wienas tokio didumo ichtyosauras, kaip tai yra Stutgarto muzejuje, galėtu ant syk praryti net septynis mažyčius. Is visko matyt, kad atrasti didelių viduriuose mažyčiai skeletai buvo tai skeletai motinų nešiojamo dar nepagimdyto vaisiaus. Kiek wienok iki šiol susėkta, visi atrasti žemės gilumose ichtyosaurų skeletai su mažyčiais viduriuose priguli wienai atmainai; kunnose kitų atmainų tokių mažyčių kunų niekur neranda. Taigi is to matyt, kad gyvus waukus gimdė tik wiena ichtyosaurų atmaina, kitos gi dėjo kiausinius teip kaip šios dienos krokodiliai ir is tų padėtų kiausinių, ne motinos viduriuose, bet lauke, išsiperėjo mažyčiai.

Zanduose prietvianinių baisių vadinamų ichtyosaurais buvo didelių, astrių dantų neispasakytą daugybę, kaip kokios atmainos turėjo po 200 ir daugiaus astrių dantų snedytu ne į atskiras lomas žanduose, kaip tai yra pas krokodilius, bet į ilgas grubes. Kaip kokiuose žanduose randa lygiai viršutiniam kaip ir apatiniam žandė kiekvienoj pusėj po 60 ir daugiaus astrių dantų, tai is viso išpuola su viršum 240 dantų. Didžiausias dantis turi du colių ir daugiaus ilgio. Zandai ichtyosaurų buvo lengvi ir druti, susidėjo is is wieno kaulo bet is dangelio eilių, kaip tai yra pas šios dienos krokodilius. Eilių tų yra daugiaus tose vietose, kur žandai turi but tvirtėsi, taigi ties viduriu, laibėsi gi ir susidedanti is mažesnio eilių skatliaus prie galų. (Toliaus bus.)

